

Kistelek Városi Önkormányzat részvétele a geotermális workshopon – HU03-0001-Bilat-A-2017

Beszámoló – Kácsor Péter

Kácsor Péter vagyok, 2017. szeptember 18-22 között nagy Sándor polgármester úrral és Domonics János munkatársammal Izlandra utaztunk, ahol a „Geotermális workshop Izlandon önkormányzatok számára” című szakmai program került megrendezésre. Egy olyan országba, szigetre látogattunk el, amely már 2015-ben 90%-ban geotermális energia felhasználással büszkélkedett. A Kistelek Városi Önkormányzat részvétele a geotermális workshopon című és HU03-0001-Bilat-A-2017 azonosító számú pályázatunkat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, mint Program Operátor sikeresnek minősítette, így Kistelek mellett 9 magyarországi önkormányzat (Bonyhád, Budapest, Kaposvár, Nyíregyháza, Szarvas, Szeged, Veresegyház, Csongrád és Miskolc) 27 döntéshozó pozícióban lévő, illetve mérnöki és menedzseri feladatokat ellátó tisztviselője vehetett részt a workshopon, amelyet az Európai Gazdasági Térség Finanszírozási Mechanizmus (EGT-FM) 2009-2014 Megújuló energia (HU03) programterület Kétoldalú Kapcsolatok Program szintű Alapja finanszírozott. A geotermikus energia használatához és hasznosításához szükséges alapismeretek elsajátítását célzó, kapcsolatépítést és hosszabb távú együttműködés kialakítását elősegítő, gyakorlatorientált, 3 naposra tervezett képzés megvalósításában a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, mint Program Operátor, valamint az Izlandi Nemzeti Energia Hatóság, mint Donor Partner vett részt. A megvalósítást az EGT Alap Megújuló energia (HU03) program Kétoldalú Kapcsolatok Program szintű Alapja 134.900,- Eurós támogatással, 100%-os támogatási intenzitással támogatta. Az EGT FM 2009-2014 Megújuló energia (HU03) területe a megújuló energiaforrások alkalmazásának előmozdítását, a megújuló energiával kapcsolatos tudás- és ismeretátadást, illetve a szemléletformálást tűzte ki célul, keretében a bilaterális szakmai kapcsolatok erősítésén túl, csaknem 1,5 milliárd Ft értékben, 610 millió Ft támogatás kihelyezésével négy projekt valósult meg.

Kistelek városában a termálvíz kiaknázásának, a geotermális energia hasznosításának több mint 10 éves múltja van. Jómagam az egykori KIOP-ból finanszírozott beruházás projektmenedzsereként sokat vártam a tanulmányúttól: a hőjét nagy részben leadó, lefűtött termálvíz további hasznosítására ötleteket, új technológiát, innovációt, szemléletformálást és nem utolsósorban kapcsolatépítést, hosszabb távú együttműködés kialakítását. Ha valahol ez lehetséges, akkor az pont Izland Európában.

Az Izlandi Nemzeti Energia Hatóság (Orkustofnun) épületében tartották az előadásokat. Az elhangzott témák többek között a hatékony megújuló energia politika megalkotásáról, az

izlandi és a magyar jogszabályi háttérrel, a geotermális szektor pénzügyi támogató rendszeréről, a visszasajtolás nehézségeiről is szóltak. Érdekesek és hasznosak voltak a geotermális energiával foglalkozó vállalkozások előadásai is. Nem volt újdonság, de mindenképpen lenyűgöző hatású volt látni a szigetország hatalmas energetikai potenciálját.

Izlandon az elsődleges prioritás a helyiségek fűtése, majd csak ezek után következnek az üvegházak és az uszodák fűtése. De hőolvasztásra és egyéb ipari (pl. halászat, alumínium ipar) felhasználásra is egyre több olcsó geotermális energiát tudnak biztosítani. Kiterjedt, pontos adatbázissal rendelkeznek más országok – köztük Magyarország - megújuló energia felhasználásáról, készletéről. A Magyarországtól jóval kisebb népességű és sokkal kevesebb településből álló ország ki tudott alakítani egy felesleges bürokráciától mentes, jól átlátható jogi hátteret és ehhez egy viszonylag egyszerű intézményi struktúrát. Ez a környezet vonzó a magántőke számára és a banki finanszírozás számára, melyek nélkülözhetetlenek a próbafúrások, feltárások megindításához.

Én személyesen nagyon vártam ezt a szakmai utat, a workshop-ot. Geográfus végzettségű, a természetföldrajzért rajongó emberként kevés ország hozhatott volna jobban lázba a világon, mint Izland. Jelentős különbség Magyarországgal szemben az, hogy Izland a belső erők működése szempontjából jelen pillanatban is meglehetősen aktív térség valahol az Atlanti-óceán közepén, két szárazföldi kőzetlemez határán. Korábban többek között a szigeten is végeztek méréseket annak érdekében, hogy igazolják a kőzetlemezek mozgását, a lemeztektonikai elmélet helyességét. Nem gyakori a Földön, hogy a felszínen megfigyelhető a lemezhatár. Sok embernek ez nem túl érdekes jelenség, bár ha van róla információja és tudja, hogy mi történik a mélyben, akkor máris máshogy tekint az ilyen helyekre. A geológiai lépték és időmérték nem az emberi életciklushoz mért. Ugyanakkor mégis lenyűgöző volt látni, hogy a lábam alatt, a szemem előtt zajlanak azok a folyamatok, amiket anno az egyetememen tanultam. Láttam már korábban aktív vulkánt, láttam a vulkáni utóműködés néhány fajtáját, láttam a belső erők munkájára utaló felszíni jeleket: vetődéseket, gyűrődéseket. De hogy ennyi különböző természeti jelenséget, folyamatot egy helyen, ilyen koncentráltan láthattam, ez különleges élmény volt az életemben!

A szakmai szempontból minden tekintetben kielégítő tanulmányút mellett nekem ezek a plusz tapasztalatszerzések, látnivalók nagyon sokat jelentettek. Láttam már Reykjavíknál sokkal szebb várost is. Ugyanakkor jó volt látni a tisztaságot, a zöldet, a rendezettséget, a praktikus építkezést. Külön szeretném megköszönni a Nemzeti Energia Hatóság vezetésének azt, hogy lehetővé tették számunkra a pénteki „Mini Golden Circle” kirándulást. Őszintén bevallom, hogy kissé csalódott lettem volna, ha nincs lehetőségünk megnézni valamit e páratlan szépségű ország természeti kincseiből. Tudtam, hogy feszes a program és hogy ez alapvetően egy tanulmányút, de mégis...Így azonban teljességgel elégedetten jöttem haza Izlandról.

Megcsodálhattam a Thingvellir Nemzeti Parkot, ami egyben UNESCO Világörökségi Védelem alatt is áll. Önmagában is nagyon szép, de ráadásul még itt ülésezett a világ első parlamentje 930-ban, továbbá az itt is megfigyelhető törésvonal és hasadékrendszer mentén különleges víz alatti világ alakult ki, amely a búvárok kedvence. Ezen a helyen az út melletti KRESZ-tábla nem állatokra hívja fel a figyelmet, hanem búvárokra, akik keresztezhetik az utat a merülés előtt. Igazi izlandi időjárás fogadott itt bennünket, szeles-esős...de nem szegte kedvem.

Megcsodálhattam a Gulfoss vízesést. Monumentális, erőteljes, dübörgő...és szeles...ráadásul csak egy a sok közül ezen a szigeten.

Megcsodálhattam azt a területet, ahol a már nem működő, de a jelenségnek nevet Geysir található. A vulkáni utóműködés eme különleges formáját ez alapján írták le és nevezték el, így már a világon mindenhol gejzírnek hívják a bizonyos időközönként forró vizes kitörést produkáló szökőforrást. Sajnos a Geysir már inaktív, de a Strokkur még működik és több alkalommal is sikerült látni, megörökíteni a kitörését. Ezen a területen a földfelszínhez nagyon közel van a magmakamra, szinte a lábunk alatt érezhető a Föld belső hője.

Összegezve elmondható, hogy egy jól szervezett, nagy gondossággal összeállított tanulmányúton vett részt az önkormányzat küldöttsége. A hasznos ismeretek, jó gyakorlatok egy része már helyi, önkormányzati szinten is hasznosítható. Követendő példa a szemlélet. A termásvíz energetikai célú hasznosításának növelése kívánatos lenne hazánkban is, akár az izlandi módszer adoptálásával is. Alapvető különbség azonban, hogy a magyarországi termásvizek ún. alacsony hőmérsékletű vizek, míg Izlandon gyakoriak a 2-300 C fokos vizek is a mélyben. Ezek kiváló „alapanyagot” biztosítanak a geotermikus erőművek számára, egyet meg is tekinthetünk a kinn tartózkodásunk alatt (Hellisheidi). Nálunk az ily módon történő villamosenergia-előállításnak kicsi az esélye, de a lokális geotermikus alapú távfűtési rendszerek száma mindenképpen növelhető (akár a kistelekihez hasonló rendszerű is).

A tanulmányúton életre szóló élményekkel gazdagodtam és sok-sok választ kaptam azokra a kérdésekre, amelyeket előzetesen már a pályázat benyújtásakor is megfogalmaztam. Kapcsolatokat építettünk ki, amelyek remélhetőleg gyümölcsözők lehetnek a jövőben térségünk számára.

Köszönöm mindenkinek, aki ebben közreműködött!

Készítette: Kácsor Péter, projektmenedzser

Kistelek Városi Önkormányzat